

Kartlegging av fylkeskommunenes kompetansebehov innen samfunnsutvikling og planlegging – hovedfunn og anbefalinger

Verksted for regional utvikling, 23. april 2026
Sjefsanalytiker (ph.d.) Frode Bjørge

Metode og kompetansebegrep

- Gruppeintervjuer i 13 fylker – stort sett fylkesdirektørens ledergruppe
- Workshop med fylkesplansjefkollegiet
- Kompetanse definert som kunnskap, ferdigheter og holdninger
- Koble «å vite» med «å gjøre»

Gustav Wentzel, 1881: *Et snekkerverksted*
Foto: Nasjonalmuseet/Jacques Lathion

Fire hovedfunn:

- Ulik rolleforståelse gir ulike kompetansebehov!
- «Generalistkommuneutvalget tok feil»
Flere hevder fylkeskommunen blir stadig bedre til å gi praktisk bistand og veilede kommunene. I enkelte intervjuer snakkes det om kompetanseoverskudd.
- Den fragmenterte staten gjør fylkeskommunens samordningsoppgave vanskelig. Mangel på respekt for regionale planer.
- Intervjudeltakerne etterlyser mer kompetanse om det fylkeskommunene hevder de er best på. Få intervjudeltakere etterlyser kompetanse som bygger opp under makt og myndighet. Mange wicked problems og mye samskaping, mindre kanalisering av budskap.

WWÅS: What Would Åge Say?

Relasjon mellom fylkeskommune og kommune:

*Hvis du rekke ut ei hand,
så vil æ aldri meire slæpp dæ.
[...] Når æ kjem te dæ,
da føles ikke verden foillt så tung*

Åge Aleksandersen (1984). «Hvis du rekke ut ei hand». *Levva livet*. Plateselskapet

Relasjon mellom fylkeskommune og stat:

Det e så my æ skoill ha sagt te dæ. Men æ får liksom itj te å sei det.

Åge Aleksandersen (1982). «Dains me dæ». *Dains med mæ*. Norsk Plateselskap

Samhandlingskompetanse

Kompetanse til å utforme gode kunnskapsgrunnlag

Kompetanse til å forene ulike regionale interesser

Omstillingskompetanse

Kommunikasjonskompetanse

Plankompetanse

Kompetanse til å samhandle med en fragmentert stat

Holdninger som gjør at fylkeskommunen ikke blir oppfattet som overkommune

Prosesskompetanse

Statistikk- og analysekompetanse

Mobiliseringskompetanse

Holdninger til å jobbe tett med kommunene

Kompetanse til å tilrettelegge for politikerne

Kompetanse til å snakke med én regional stemme

Veiledningskompetanse

Samarbeidskompetanse

Formidlingskompetanse

Kompetanse om bruk av samarbeid

Kompetanse til å holde oversikt over ulike regionale interesser

Strategisk kompetanse

Strukturkompetanse

Blindledningskompetanse

Kompetanse om aktører i regionen

Virkemiddelkunnskap

Kompetanse om intersektorielt samarbeid

Kompetanse til å løse tvistefullt arbeid

Holdninger til å tenke på politiske dilemmaer

Kompetanse til å håndtere det parlamentariske styringssystemet

Meklerkompetanse

Partnerskapskompetanse

Kompetanse til å forstå grensegangene mellom fylkeskommunen og statsforvalter

Strategisk samarbeidskompetanse

Missionskompetanse

Kompetanse til å forstå og oversette nasjonal politikk

Digital kompetanse

IT- og medierkompetanse

Pedagogisk kompetanse

Prioriteringskompetanse

Kompetanse om egen rolle

Kompetanse til å utvikle handlingsplaner i fylkeskommunen

Kompetanse til å løse politiske dilemmaer

Kompetanse innen finansvern

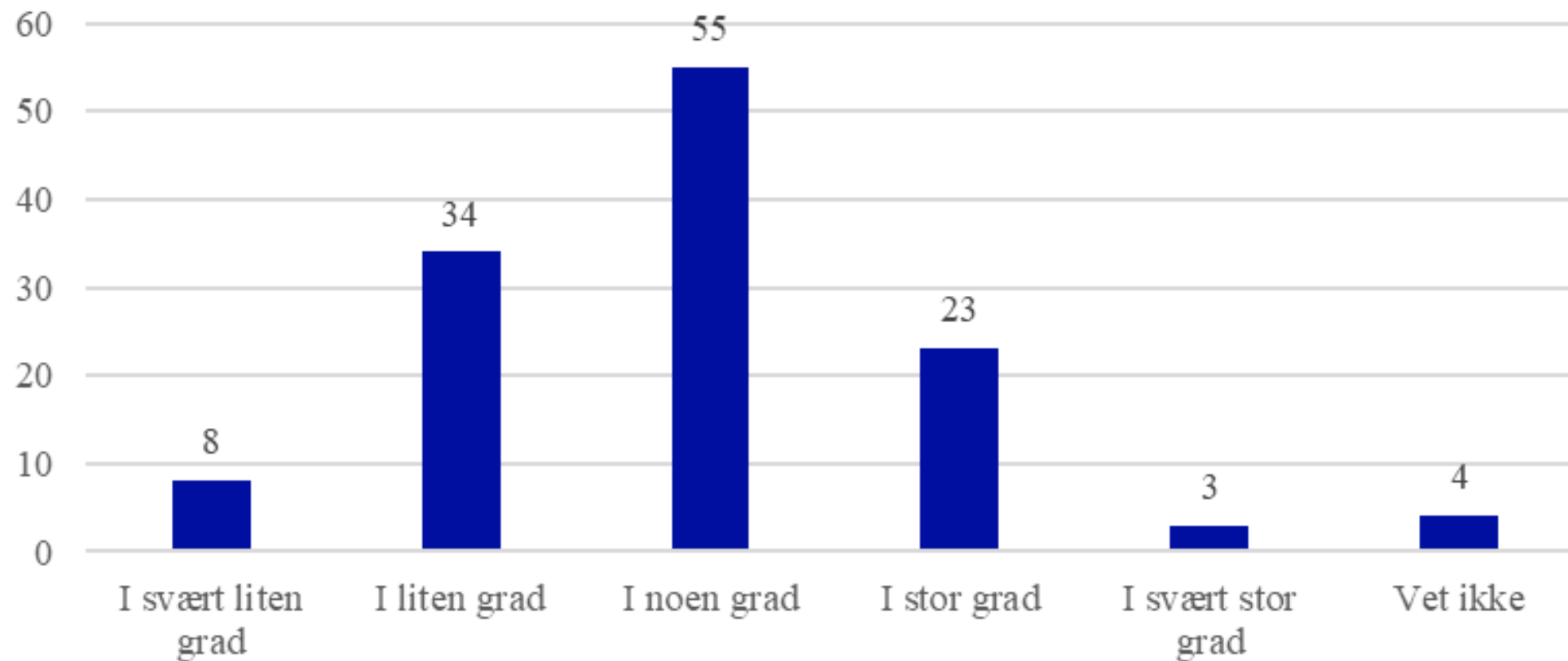
Ledelseskompentanse

Kompetanse til å håndtere skjæringspunktet mellom politikk og administrasjon

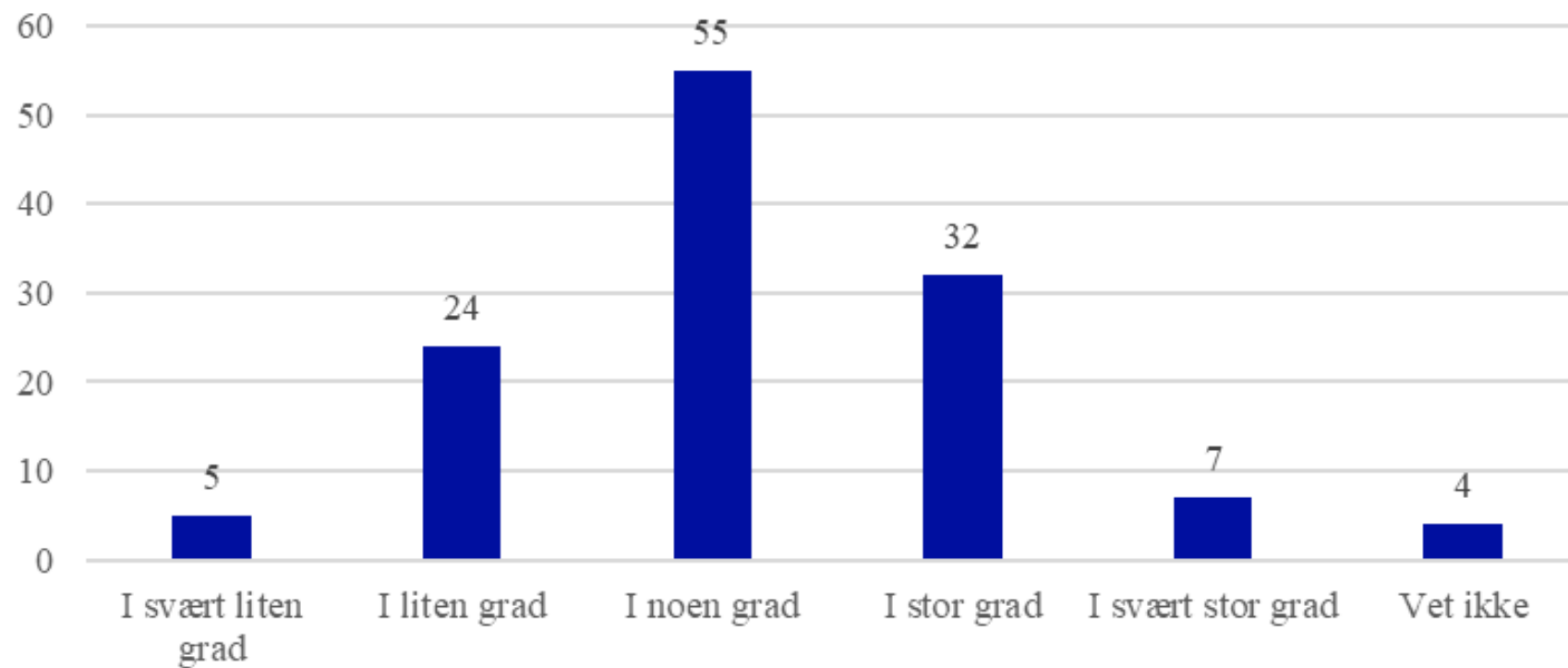
Kompetanse til å håndtere utfordringer for å gjøre samfunnet

Hva sier kommunene om bistanden fra fylkeskommunen?

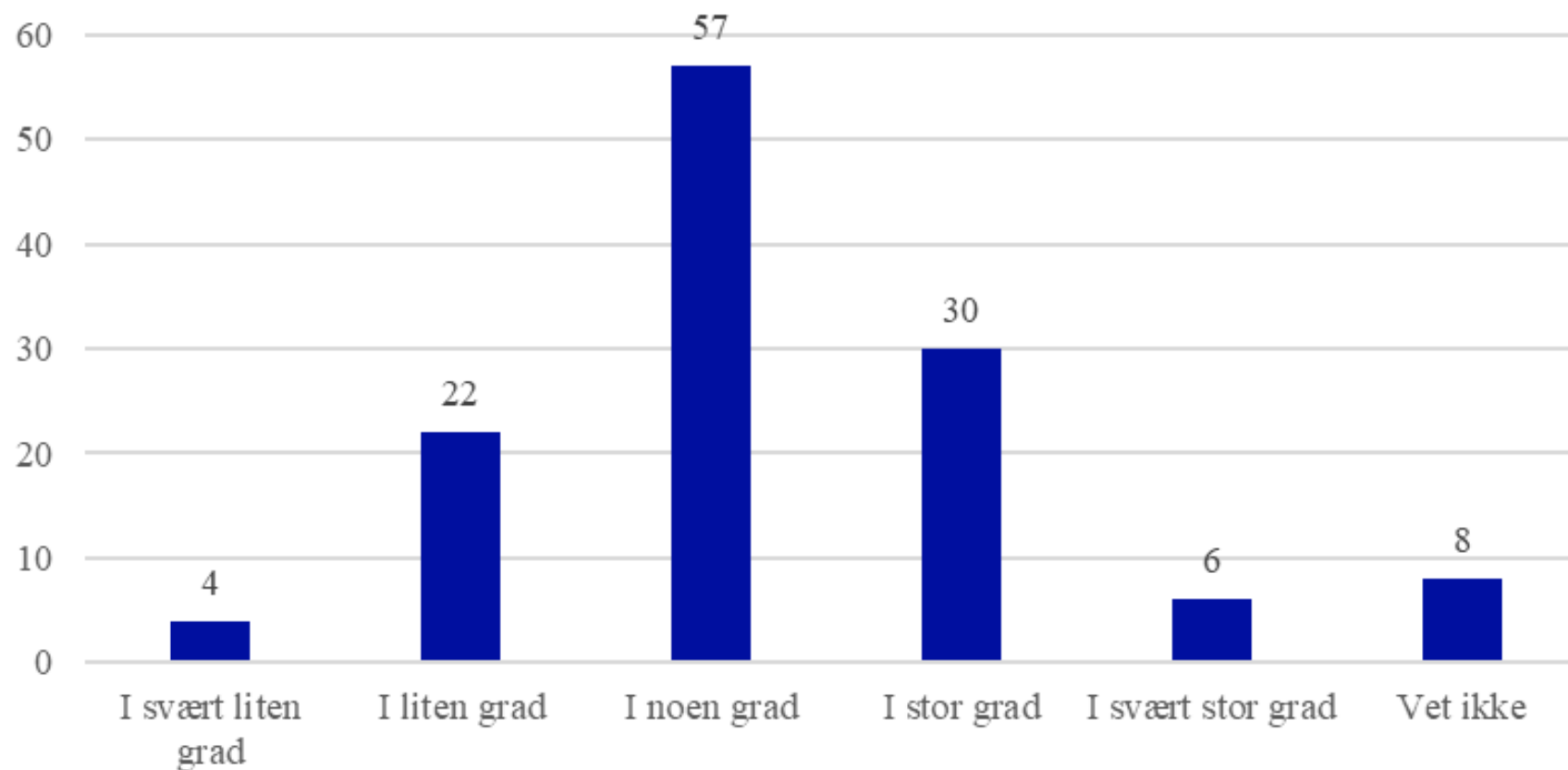
I hvilken grad opplever du at fylkeskommunen ivaretar sin rolle som planfaglig veileder på en god måte innenfor følgende områder? - Løpende veiledning (kontakt i konkrete saker/avklaringer) (n=127)

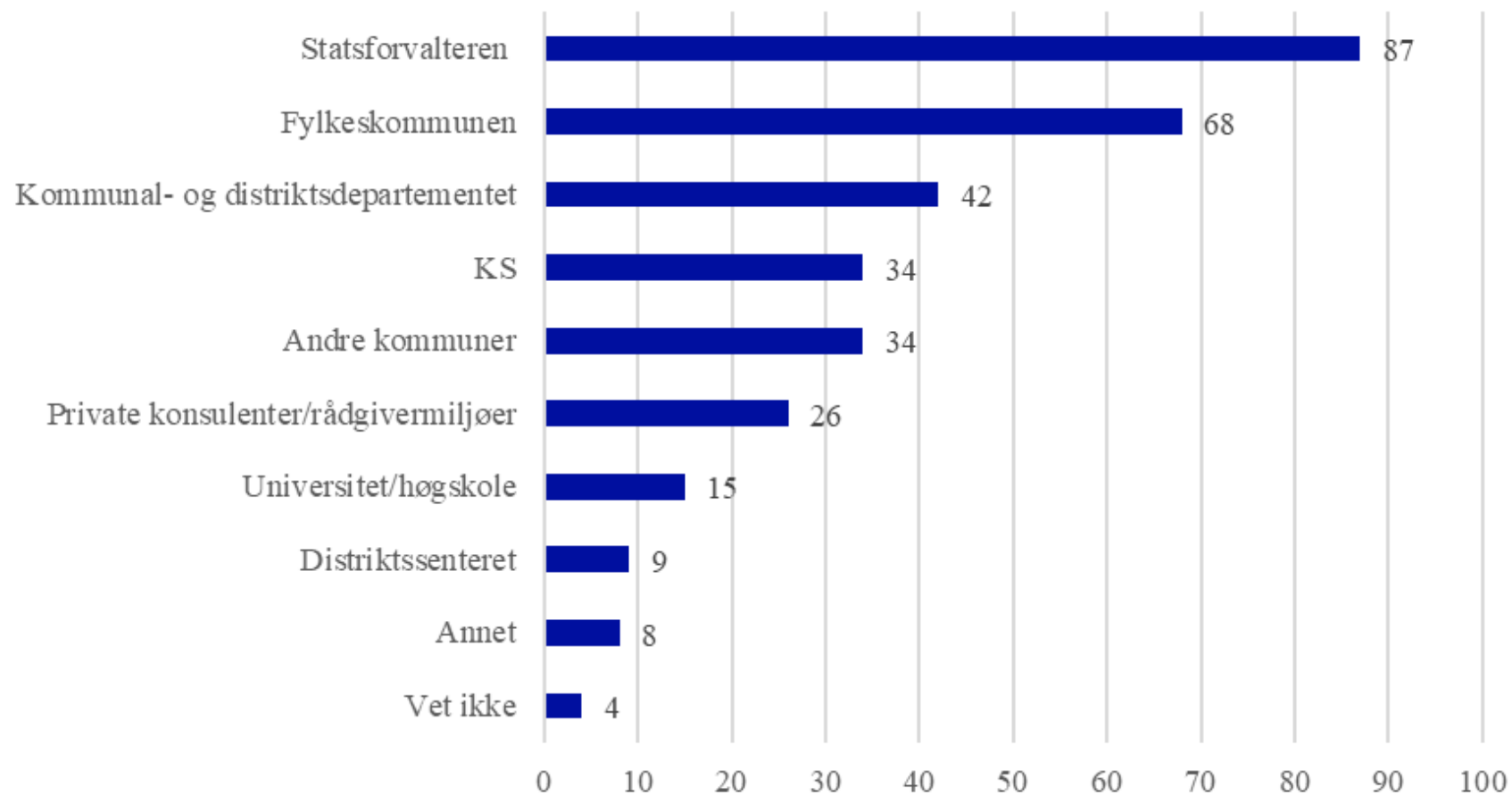
I hvilken grad opplever du at fylkeskommunen ivaretar sin rolle som planfaglig veileder på en god måte innenfor følgende områder? - Regionalt planforum (n=127)

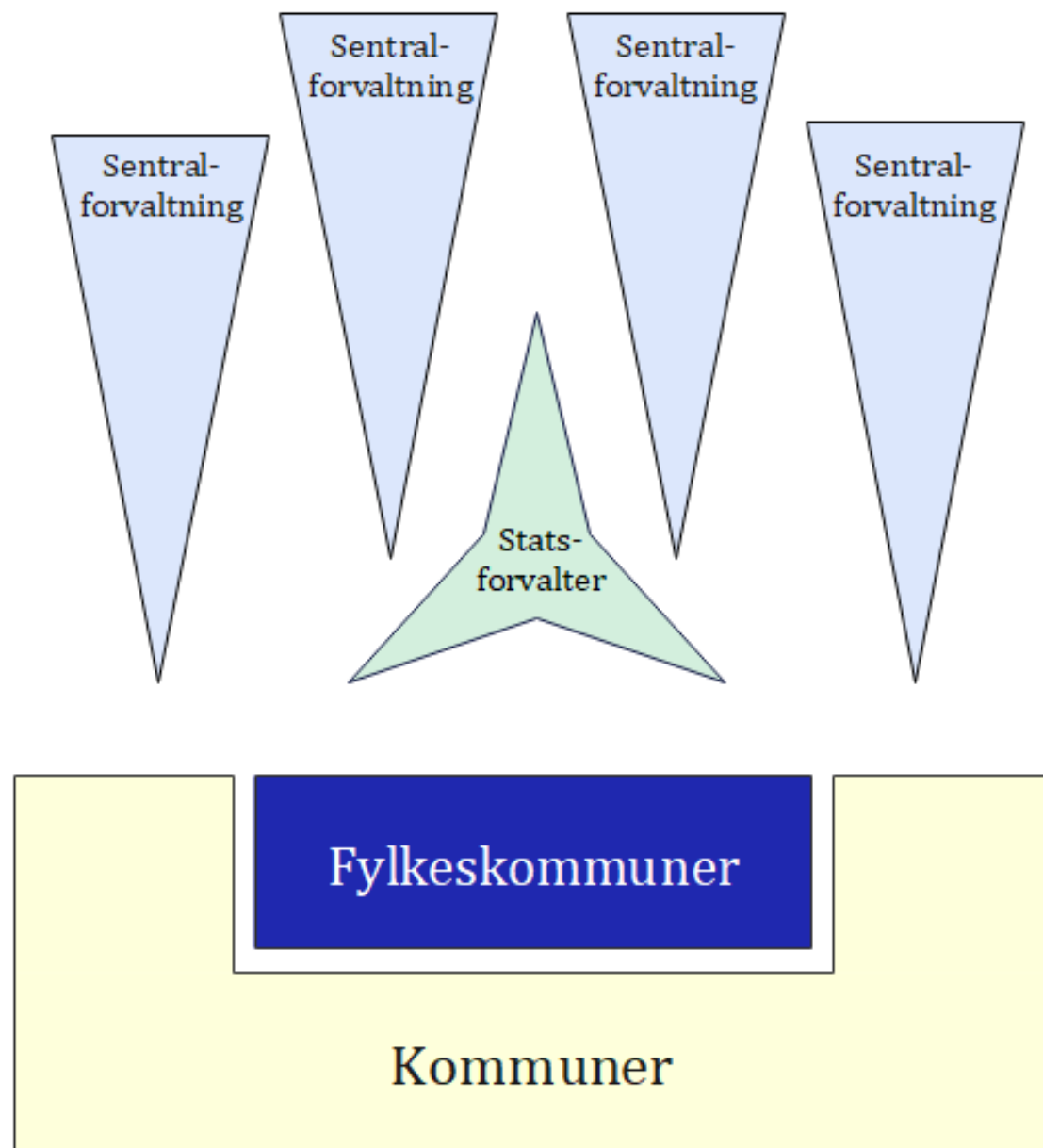
I hvilken grad opplever du at fylkeskommunen ivaretar sin rolle som planfaglig veileder på en god måte innenfor følgende områder? - Samlinger (n=127)

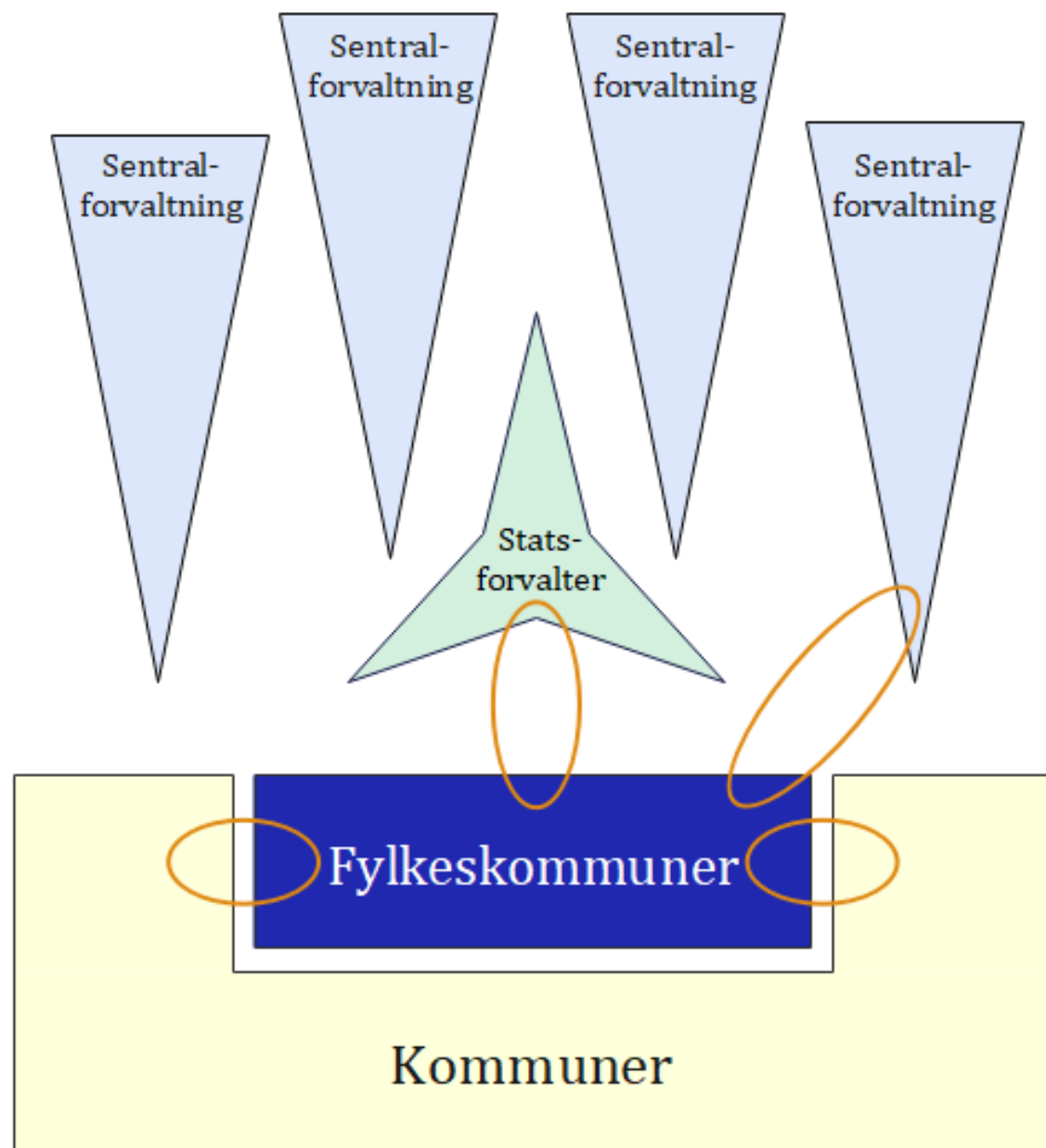

Hvilke aktører mener du i størst grad kan bidra til å styrke kommunenes plankompetanse? (Velg inntil tre) (Antall klikk=327)

Refleksjoner og anbefalinger

Fire anbefalinger:

- Kompetanseoverskudd dere kan øse av – dra ut til kommunene, de trenger dere!
- Samplan for fylkeskommunalt ansatte
- Forbedre folkevalgtopplæringen innenfor planlegging og samfunnsutvikling
- Utfordre hverandre på skillet mellom politikk og administrasjon

Peter Nicolai Arbo, 1869: *Valkyrjen*
Foto: Nasjonalmuseet/Børre Høstland

OXFORD
RESEARCH